SECTION 2.
ENTREPRENEURSHIP, TRADE AND SERVICE SECTOR

Ємельянов Олександр Юрійович
д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Данилович Олена Тарасівна
аспірантка кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ КІЛЬКІСНОГО ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Будь-яке підприємство повинно прагнути збільшити свій економічний потенціал [1–3]. Важливими чинниками його формування є існуюче у підприємств ресурсне забезпечення [4], зокрема людські ресурси [5, 6], основні фонди [7], грошові засоби [8, 9], інформація [10] тощо, а також рівень ефективності використання цих ресурсів [11]. Зростання цього рівня може розглядатися як одна з головних ознак економічного розвитку підприємств.

Існує значна кількість видів економічного розвитку підприємств та країни загалом [12], серед яких важливе місце посідає інноваційно-інвестиційний, зокрема техніко-технологічний, розвиток [13]. Своєю чергою, важливим результатом цього розвитку є зниження обсягів споживання ресурсів, передусім, внаслідок впровадження на підприємствах ресурсозберігаючих технологій [14–21] та реалізації інших заходів з ресурсозбереження [22–25].

Зокрема, на теперішній час перед багатьма підприємствами України постає нагальне завдання підвищення рівня енергоефективності виробничого процесу, що потребує попереднього оцінювання потенціалу такого підвищення.

Загалом, розгляд потенціалу підвищення енергоефективності діяльності підприємств потребує виокремлення двох головних його складників, а саме – інвестиційного та фінансового.

Інвестиційну складову потенціалу підвищення енергоефективності діяльності підприємств у кінцевому рахунку можна описати певною функцією, яка задає залежність між обсягами інвестиційних ресурсів, які можуть бути вкладені у реалізацію енергозберігаючих проєктів, та максимально можливим приростом величини чистого прибутку, який підприємства можуть отримати від такого вкладення за певного рівня цін на ті енергетичні ресурси, ефективність використання яких передбачається підвищити.

З урахуванням цього величину інвестиційного складника потенціалу підвищення енергоефективності на підприємстві можна оцінити, здійснивши такі дії:

1) обґрунтування очікуваного рівня цін на енергоресурси, які споживає або буде споживати підприємство після реалізації програми інвестиційних енергозберігаючих заходів;

2) визначення очікуваної прибутковості інвестицій у реалізацію кожного із запланованих енергозберігаючих проєктів;

3) упорядкування цих проєктів за спаданням величини очікуваної прибутковості інвестицій у їхнє здійснення;

4) формування попереднього портфелю тих проєктів, прибутковість інвестицій у які є не нижчою за мінімально припустиму;

5) визначення попередньої величини сукупної потреби інвестицій у реалізацію енергозберігаючих заходів;

6) оцінювання величини потенціалу підвищення енергоефективності на підприємстві за інвестиційним складником цього потенціалу. При цьому результат такого оцінювання може представлено трьома головними показниками: обсягом потрібних інвестицій у реалізацію портфелю енергозберігаючих інвестиційних заходів, очікуваним зменшенням енергоспоживання у відповідних натуральних одиницях вимірювання та сподіваним приростом прибутку від здійснення заходів.

Стосовно фінансового складника потенціалу підвищення енергоефективності діяльності підприємства, то його оцінювання повинно передбачати визначення сумарної величини фінансових ресурсів, які підприємство може спрямувати у реалізацію програми інвестиційних енергозберігаючих заходів. Ця величина обчислюватиметься як сума значень трьох показників, а саме: наявних на теперішній час у підприємства коштів, яку воно здатне вкласти у реалізацію програми інвестиційних енергозберігаючих заходів; очікуваної величини додаткових надходжень коштів впродовж періоду здійснення такої програми, які підприємство зможе вкласти у її реалізацію; сподіваних додаткових обсягів коштів, які підприємство може залучити із зовнішніх джерел та вкласти у реалізацію зазначеної програми заходів.

Отже, остаточне значення потенціалу підвищення енергоефективності діяльності підприємств визначається тим з двох його складників (інвестиційним або фінансовим), величина якого є меншою.

Список використаних джерел:

1. Ємельянов, О. Ю. (2019). *Потенціал економічного розвитку підприємств: інструментарій та моделі оцінювання: [монография]*. Львів: Національний університет «Львівська політехніка».
2. Гришко, В. А. (2010). Показники та методи оцінювання інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств. *Схід. Аналітично-інформаційний журнал*, (7(107)), 18−21.
3. Лесик, Л. І. (2013). Типологія видів і чинників формування економічного потенціалу підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*, (23), 271−278.
4. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Висоцький, А. Л. (2013). Діагностика ресурсного забезпечення як чинника формування виробничо-збутового потенціалу підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, (23.4), 128-135.
5. Склярук, Т. В. & Соболь, І. В. (2017). Сучасний механізм оцінювання ефективності персоналу промислового підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*, (2(27)), 72-75.
6. Верхоглядова, Н. І. & Русинко, М. І. (2013). Характеристика і структура трудового потенціалу підприємства. *Інноваційна економіка,* (4), 37-40.
7. Шарманська, В. М. & Вітюк, В. В. (2018). Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання. *Молодий вчений*, (1(53)), 550–552.
8. Васюренко, О., Ляшенко, В. & Подчесова, В. (2014). Ефективність кредитування фізичних та юридичних осіб банками України: методологія аналізу стохастичних границь. *Вісник НБУ*, (1), 5–11.
9. Yemelyanov, O., Petrushka, T., Symak, A., Trevoho, O., Turylo, A., Kurylo, O., Danchak, L., Symak, D. & Lesyk, L. (2020). Microcredits for Sustainable Development of Small Ukrainian Enterprises: Efficiency, Accessibility, and Government Contribution. *Sustainability*, (12(15)), 6184.
10. Ємельянов, О. Ю., Крет, І. З. & Сегедій, О. М. (2003). Інформаційне забезпечення аналізу інвестиційного потенціалу галузей економіки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Проблеми економіки та управління*, (484), 66-71.
11. Ємельянов, О. Ю. & Курило, О. Б. (2009). Ефективність використання виробничих ресурсів підприємства та їх вплив на експлуатаційні витрати. *Схід. Аналітично-інформаційний журнал*, (8), 63-67.

12. Погорелов, Ю. С. (2006). Розвиток підприємства: поняття та види. *Культура народов Причерноморья*, (88), 75-81.
13. Козик, В. В., Ємельянов, О. Ю. & Петрушка, Т. О. (2014). Інвестиційно-інноваційний механізм забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств. *Проблеми економіки*, (1), 52–58.
14. Амоша, О. І., Булєєв, І. П. & Шевцова, Г. З. (2007). Інноваційне оновлення техніко-технологічної бази промислового виробництва на синергетичних засадах: теорія і практика. *Економіка промисловості*, (1(36)), 3–9.
15. Ортіна, Г. В. (2016). Модернізація та інноваційність як напрями антикризового розвитку підприємств реального сектора економіки. *Економіка та держава*, (2), 29-32.
16. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Крет, І. З. (2013). Методичні засади оцінювання економічної ефективності впровадження ресурсозберігаючих технологій на промислових підприємствах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління»*, (754), 18–25.
17. Концеба, С. М. & Непочатенко, О. О. (2007). Енергозберігаючі технології в Україні: економічний ефект та перспективи впровадження. *Збірник наукових праць УНУС*, (63), 1–5.
18. Caliscan, H. K. (2015). Technological change and economic growth. *Procedia Soc. Behav. Sci.*, (195), 649–654.
19. Piva, M. & Vivarelli, M. (2018). Technological change and employment: is Europe ready for the challenge. *Eurasian Bus. Rev.*, (8(1)), 13–32.
20. Sredojecic, D., Cvetanovic, S. & Boskovic, G. (2016). Technological changes in economic growth theory: neoclassical, endogenous, and evolutionary-institutional approach. *Economic Themes*, (54(2)), 177–194.
21. Yemelyanov, O., Symak, A., Petrushka, T., Lesyk, R. & Lesyk, L. (2018). Assessment of the technological changes impact on the sustainability of state security system of Ukraine. *Sustainability*, (10(4)), 1186.
22. Андрусів, У. Я. & Мазур, І. М. (2017). Комплексний підхід до забезпечення раціонального використання енергетичних ресурсів. *Бізнес Інформ*, (1), 44–49.
23. Іваненко, О. В. (2013). Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. *Економіка. Фінанси. Право*, (8), 7–10.
24. Некрасова, Л. А. & Хрістова, А. В. (2017). Формування ресурсозберігаючої моделі розвитку підприємства. *Економіка: реалії часу*, (2 (30)), 79–84.
25. Сотник, І. М. (2010). Економічне стимулювання ресурсозбереження у контексті сталого розвитку України. *Економіст*, (12), 72–75.